

מקורות פרשת נח תשפ"ז הסוף הכואב של נח והתגובה של הבנים

1. **בראשית ט, כ:** ויחל נח איש האדמה ויטע כרם.

בראשית רבה לו: חביב משה מנח, נח משנקרא 'איש צדיק', נקרא 'איש אדמה'. אבל משה, משנקרא 'איש מצרי', נקרא 'איש האלוקים'.

בראשית ה, כט: ויחי למך... ויולד בן: ויקרא את שמו נח לאמור זה ינחמנו ממעשנו ומעיצבון ידינו מן האדמה אשר אררה ה'.

שפתי חכמים: וכי למך נביא היה? אלא בבראשית רבה מובא שנוולד מהול, ובשעה שהקב"ה ארר את האדמה, אמר לאדם: עד שתוליד אדם מהול.

שמות ב, ב: ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלוח ירחים.

רבינו בחיי: אפילו הוא כעור דרך האם לרחם על בנה ולשמרו מן הסכנה ולהצפינו? על כן הוצרכו לעשות מדרש כי ראתה בו שנוולד מהול.

בראשית ו, ח: ונח מצא חן בעיני ה' ("נח" אותיות "חן"). **שמות לג, יז:** ויאמר ה' אל משה גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאת חן בעיני.

סוטה מז: שלשה חינוות הן, חן מקום על יושביו, חן אשה על בעלה וכן מקח על מקחו.

הטור הארוך – לא שהיה כדאי לינצל (בזכות עצמו) אלא שמצא חן (בעיני ה'), נח אותיות חן.

בראשית ו, יד: עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר.

שמות ב, ג: ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד

2. **בראשית ט, ט:** ויהיו בני נח היצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען: ויחל (רש"י: עשה עצמו חולין, שהי' לו לעסוק תחלה בנטיעה אחרת) נח איש האדמה ויטע כרם: וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה: וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ... וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן: ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו.

אבן עזרא: והעושה היה כנען... כי חם ראה ולא כיסהו ורק גילה הדבר, ושמע כנען... וטעם 'בנו הקטן' (אף שהיה נכדו של נח) כי אומר 'ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען' (כנען היה בנו הקטן של חם ובני בנים כבנים) ולכן קילל כנען.

בראשית ח, צא: מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך: כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ: ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו: כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה.

ליקוטי שיחות כה/22: רבי יצחק בספר הזוהר דורש את נח לגנאי, שלא התפלל על אנשי דורו. ההוראה לימינו היא: קורה לפעמים שיהודי עושה כל שביכולתו להשפיע בסביבתו, אבל מצד סיבות שאינן תלויות בו (לכאורה) אינו מצליח. הוא יכול לחשוב בסיפוק שאני את נפשי הצלתי ועשיתי תלוי בי, מלמדנו רבי יצחק כי בכל זאת 'היה עליו לבקש רחמים על אנשי דורו'. והדרישה בטובתו של האחר היא גופא מעוררת צד הזכות, שהקבה לא יקפיד על הזולת ויתעורר צד הטוב שבו.

3. **בראשית ט, וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ:** ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחרנית, ויכסו את ערות אביהם, ופניהם אחרנית, וערות אביהם לא ראו.

ליקוטי שיחות י/28: הכתוב מוסיף 'וערות אביהם לא ראו', אף שזה מובן מהכתוב 'ופניהם אחרנית'. אלא שלא ראו עניין של ערוה אצל אביהם והרגשתם התרכזה במוטל עליהם, שהם צריכים לכסות אביהם. אבל אצל חם נאמר 'וירא חם', כי חם עניינו חמימות והרע היה בעצמו, ולכן ראה בנח את הלא טוב של 'ויישת ויישכר'. משא"כ שם ויפת הם מקו הימין והקן האמצעי והרע מושלל אצלם וכשבעצמם נקיים מהרע הזה – אין רואים אותו בזולת.

קידושין ע, ב: כל הפוסל פסול ואינו מדבר בשבחם לעולם. אמר שמואל: במומו פוסל. אמרו לרב יהודה על אדם שרגיל לכנות כולם בשם 'עבדים'. הכריז עליו שהוא עבד.

מאור עינים חוקת: הצדיק הגמור שאין רע בו – אינו רואה רע בשום אדם, אך מי שרואה רע בחבירו, הוא כמו המסתכל במראה ואם פניו מטונפים רואה במראה כך ואם פניו נקיים אינו רואה דופי.

ליקוטי שיחות י/24: לא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה ואי אפשר שמלמעלה יביאנהו לידי ראיית רע במישהו לשווא. אלא יש בזה הוראה למעשה, שהרע נמצא ברואה ועליו לתקנו וההוראה באה באופן כזה (באמצעות חברו), שכן 'על כל פשעים תכסה אהבה', וכל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו.

שם 27: כאשר שומע שאדם עשה דבר בלתי הגון ח"ו, החובה לראות את שהוא צריך לתקן ולהוכיחו ולהחזירו למוטב. אבל אם רואה את רעתו של חבירו ולא את מה שצריך לתקן – זה ראייה שפניו מטונפים והלא טוב של זולתו הוא 'ראי' של הלא טוב שלו.